

СЕКЦІЯ 14

РЕЛІГІЙНО-ЕТИЧНІ АСПЕКТИ СУСПІЛЬНОГО БУТТЯ

Буфан Альона

Донецький національний університет імені Василя Стуса

РЕЛІГІЙНА ФІЛОСОФІЯ ТА ЇЇ МЕТОДОЛОГІЧНІ ПРИНЦИПИ

Анотація. У цій науковій роботі висвітлено та досліджено поняття «філософія релігії», виражено власні думки щодо нього на основі філософських аспектів. Проаналізовано ключові моменти релігієзнавства, які визначають форму релігії. Систематизовано і розглянуто методологію принципів філософії релігії. Доведено, що ця тема є актуальною для філософів всього світу і в наш час.

Ключові слова: релігія, релігієзнавство, методологія, філософія релігії, принципи.

Summary. In this scientific work the concept of "religion" is covered and researched, one's own thoughts about it are expressed on the basis of philosophical aspects. The key points of religious studies that determine the form of religion are analyzed. The methodology of the principles of philosophy of religion is systematized and considered. It is proved that this topic is relevant for philosophers around the world today.

Keywords: religion, religious studies, methodology, philosophy of religion, principles.

Насамперед філософія релігії направлена на те, щоб дати наукові знання і навчити самотійно та об'єктивно оцінювати релігійні явища, а не узгоджувати погляди на релігію віруючого і невіруючого. Для більшості людей вона є не лише однією із форм прояву свідомості, а й реальним життям, яке ґрунтується на вірі. Залежність людської долі від її віросповідання розглядало багато філософів, однак кінцевої відповіді немає.

Релігія вважається явищем, яке виникло в суспільстві і має соціальний характер. Якщо розглядати детально тлумачення цього поняття, то з латинської «religio» означає зв'язок людини з чимось божественним. Першим цей термін згадує Цицерон у I ст. до н. е. на знак пошани культу давньоримських богів. У часи античності та Середньовіччя не було поняття «релігія», а визначення вірувань людей визначалося з-поміж будизму, мусульманства та християнства.

Філософія релігії охоплює у собі стрижневі проблеми релігієзнавства, пов'язані з ґносеологічними й онтологічними чинниками. Вона вивчає основні релігійно-філософські ідеї в їх історичному розвитку, містить сукупність філософських понять та принципів, які визначають релігію [1].

Аби аналізувати певну форму релігії, варто зазначити, чим керується релігієзнавство (табл. 1).

Таблиця 1

Методи аналізу форм релігії

№ з/п	Назва	Об'єкти
1	Загальнонаукові терміни	Структура, система, функція, закон, роль

2	<i>Загальнофілософські та соціально-філософські категорії</i>	Буття, свідомість, пізнання, відображення, символ
3	<i>Конкретні наукові терміни</i>	Епоха, право, ілюзія, віра, почуття, настрій, страждання, спілкування
4	<i>Спеціальні релігієзнавчі терміни</i>	Релігія, теологія, релігійний культ, церква, конфесія, храм, молитва, теїзм, деїзм, пантеїзм, атеїзм, скептицизм
5	<i>Терміни, які відображають процеси трансформації релігії</i>	Сакралізація, секуляризація, розвиток та еволюція релігії, церквоутворення, сектоутворення, детеологізація, модернізація, деміфологізація

Щодо методологічних принципів філософії релігії, то виділяють такі [3]:

1. Принцип об'єктивності. Цей принцип передбачає об'єктивний погляд із детальним історичним розглядом предмета. Відсутні абстрактні поняття та стереотипи, вільнодумства. Згідно з цим принципом варто опиратися лише на встановлені факти та обґрунтовані положення.

2. Культурологічний принцип. Подає для розгляду релігію, релігійну філософію, вільнодумство в контексті розвитку духовної культури. В свою чергу, релігієзнавство вирішує такі питання: з'ясування особливості релігії як феномену культури, властивості релігійно-культурних утворень, специфіку релігійної філософії, своєрідність різних проявів вільнодумства в духовному житті суспільства та особистості.

3. Антропологічний принцип. Використання його зосереджує увагу на аналізі світоглядних питань в аспекті проблем буття людини, суті, мети та змісту її життя, смерті й безсмертя, тобто в руслі філософської антропології.

4. Принцип толерантності та терпимості. Цей принцип опирається на релігійні та нерелігійні світогляди про людину та світ, містить у собі пояснення про події в природі та суспільстві.

Методологічна компонента характеризує пізнання з позиції способів отримання, розвитку та обґрунтування наукового знання, а також його вияву у змістовно-логічних формах понять, категорій, ідей, концепцій тощо [2].

Отже, аналізуючи наведені дані, можна зробити висновок, що релігія є сукупністю певних норм, принципів, вірувань, які визначають духовність або навіть і моральність людства. Релігія є окремим вибором кожної людини або тим, що їй нав'язали ще з дитинства. Незважаючи на це, необхідно поважати вибір інших у духовному плані та цінувати свої принципи і вірування.

Джерела та література

1. Гнот С. І. Релігієзнавство: навч. посіб. / Львівський національний університет фізичної культури, 2011. 164 с.

2. Конотоп Л. Г. Основні аспекти методології релігієзнавчого дослідження. *Вісник НАУ. Серія: Філософія. Культурологія*. 2014. № 2

3. Лубський В. І., Бурлак С. М. та ін. Релігієзнавство: підручник. Київ: Вид-во центр «Академія», 2000. 408 с.